

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак

АМГИИ „проф. Асен Диамандиев”- Пловдив

професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство,
на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност **„професор по камерно пеене“** по
професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“,
Вокален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“- София

Със заповед на Ректора на НМА „Проф. Панчо Владигеров“- София,
съм определена за член на научното жури по този конкурс.

1. Общо описание на предоставените материали

В съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника указващ прилагането му, както и Правилника на НМА „Проф. Панчо Владигеров“- София, кандидат доц. д-р Елена Каралийска-Тръпкова е представила комплект материали, включващи следните документи:

- Творческа автобиография;
- Справка за изпълнение на минималните национални изисквания с брой точки по показатели за заемане на академичната длъжност **„професор по камерно пеене“**;
- Справка за приносния характер на художественотворческата ѝ дейност, като член на катедра „Класическо пеене“ на Вокален факултет, НМА „Проф. Панчо Владигеров“, за времето след заемане на академичната длъжност „доцент по камерно пеене“ – 3. 04. 2017 до сега.
- Справка за педагогическата дейност на кандидатката.

2. Кратка биографична справка

Доц. д-р Елена Каралийска завършва НМА „Проф. Панчо Владигеров” в класа по пиано на проф. Лиляна Антова. Работи във Вокалния факултет на НМА от 1990г. в класовете на професорите Иван Вулпе, Руско Русков, Лилия Стефанова, Мила Дюлгерова, Нико Исаков, Христо Игнатов, Елица

Нешевска, доц. Лиляна Жабленска, доц. Констанца Вачкова. Работи с полските вокални педагози проф. Фолтин, проф. Донат, проф. Виткиевич, проф. Домбровски, сътрудници на Съюза на японските музикални дейци - „Онгаку но Томо” в Токио, Япония.

От 2007г. е преподавател по камерно пеене в НМА „Проф. Панчо Владигеров”. През 2015 г. защитава докторска дисертация на тема *„Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното творчество на Станислав Монюшко”*.

След успешно издържан конкурс през 2017г., д-р Каралийска става доцент по камерно пеене в НМА. Издава и монография, посветена на песенното творчество на Мечислав Карлович, в която авторските анализи на песните на този бележит композитор и цялостната библиография по темата са безспорен принос на труда. Приносен момент е и постигането на единомислие и единодействие при изграждането на камерното дуо певец-пианист, при подготовката и интерпретацията на камерната творба.

С финансовата подкрепа на Полския културен институт в София, през 2019г. доц. д-р Елена Каралийска издава нова монография, посветена на вокалното наследство на Станислав Монюшко. В разработката са анализирани стилистичните и интерпретационни особености в песните на Монюшко. Бележките върху интерпретацията и работата върху музикалния и словесния текст са формулирани на базата на дългогодишния изпълнителски и педагогически опит на авторката.

Колекцията от монографии, посветени на полски композитори, които кандидатката създава, през 2022г. се обогатява с труд озаглавен *„Карол Шимановски. Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното му творчество”*. Тази монография е финансирана отново от Република Полша, чрез Полския културен институт в София, и е част от проект, ознаменува 140-годишнината от рождението на композитора.

През 2019 г. Елена Каралийска участва в редица концерти, във връзка със 120-годишнината от рождението на Панчо Владигеров. Ръководител е на проект, свързан с изява на студенти в *Майски музикални дни* в Кюстендил, посветен на 100-годишнината на НМА „Проф. Панчо Владигеров”. Организира, ръководи и участва в проект за концерт с полска музика, посветен на вековния юбилей на академията, осъществен със съдействието на Полския институт в София на 1 декември 2021 г. През 2019 г. е жури на Втори Международен Младежки Фестивал *„Славянски звън”* - Варна. Участва и в международната проява, организирана във връзка с Полското председателство на Вишеградската четворка с концерт на 5. 11. 2020 г. в Полски институт.(Солисти - Радостина Павлова и Марчо Апостолов.)

Нейни студенти са носители на награди от различни академични и национални конкурси. Имат изяви в концертните зали в различни градове в България, като чрез тези концертни програми обогатяват репертоара си с непознати до този момент в България произведения от Монюшко, Карлович, Шимановски, Тадеуш Берд, Ралф Вон Уйлямс, Ленард Бърнстейн, Джон Дюк, Томас Ф. Дънхил. По този начин доц. Каралийска разширява кръгозора на младите певци и в същото време съхранява и продължава традициите на българското музикално изкуство.

Доц. д-р Елена Каралийска е изявен и талантлив български музикант, с интензивна концертна дейност и ползотворна и резултатна педагогическа активност. Представената за рецензиране справка за изпълнение на минималните наукометрични национални изисквания, съобразно ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ и всички допълнителни материали, реализирани в периода след придобиване на хабилитационната степен „доцент“, представени като доказателствен материал в съответните приложения, потвърждават това мое мнение.

Като доказателствен материал в група **A** е представен дисертационният труд *Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното творчество на Станислав Монюшко* и Диплома №82, издадена на 22 декември 2015г. **50 точки**

В група показатели **B**, в показател **5** са представени: - камерен концерт под надслов „25 години по-късно“ с участието на световноизвестния полски баритон Марчин Брониковски, възпитаник на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ и сопраното Елица Нешевска, проведен в рамките на 48-ия международен музикален фестивал *Софийски музикални седмици* (26 май 2017, Полски институт); - камерен концерт с творби от полски композитори с участието на Габриела Георгиева, Марчо Апостолов, Боян Савов, Никол Раданова. В програмата-арии и песни от Станислав Монюшко и Карол Шимановски – 5 ноември 2018, Полски институт в София; - камерен концерт-честване на 70-годишнината на Българския културен институт в Полша (27 октомври, 2022, Кралски театър в музея *Лаженки крулевские*, Варшава) с участието на Марчин Брониковски и естонската виолистка Майрит Мит-Брониковска. Точките от тази група са **105**. Продължително и благотворно е ворческото сътрудничество на Елена Каралийска с Марчин Брониковски. Многобройни са концертите на това дуо, част от които са:

- 26 май, 2017 г., концерт в рамките на 48-мия международен музикален фестивал *Софийски музикални седмици*;
- 2019, концерт в Никозия (Кипър) съвместно с Елица Нешевска;
- 27 октомври 2022г. концерт в залата на Кралски театър в музей *Лаженки крулевске* във Варшава, посветен на 70 - годишнината на Българския културен институт.

В група показатели Г от показател 6 – Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд, Каралийска представя монографията *Карол Шимановски. Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното му творчество*, издание на НМА“Проф. Панчо Владигеров“, 2022, ISBN 978-619-7566-10-9, (100 т.); от показател 7 – Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд (степен Доктор) Елена Каралийска-Тръпкова *Станислав Монюшко. Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното му творчество*. издание на НМА“Проф. Панчо Владигеров“, 2019, ISBN 978-954-92438-8-8 (75 точки). В показател 9 кандидатката представя 5 статии, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата, като в групата показатели събира общо 250 точки. В група показатели Д точките са 110, а в група Е, при изискуеми 120 т., доц. д-р Каралийска представя дейност, оценена с 225 т.

Относно представения в група показатели Д, 19 показател, „Камерен концерт с премиерни песни на Шопен и Шимановски, осъществен в рамките на 52-то издание на международния фестивал *Софийски музикални седмици* - 30 май, 2021, Полски институт“, бих възразила срещу такава формулировка на заглавието, която не отговаря на истината. Няма как да бъдат представени като премиерни песните на Шопен, чието интегрално изпълнение за България осъществих през 2005 година в Камерна зала България с пианиста Ромео Смилков.

Участието на доц. Каралийска в национални и международни проекти заслужава специално внимание. Като ръководител на проект, свързан с отбелязването на 200-годишнината от рождението на **Станислав Монюшко**, координира организацията и осъществяването на целите и задачите, поставени в програмата на идеята българската публика в различни градове на страната да бъде запозната с рядко изпълнявани вокални творби от композитора. Транскрипциите и преводите на български език на 32 от най-известните песни на Станислав Монюшко са ценно указание и помощ за изпълнители и педагози при работата им над спецификите на полския текст.

Ценен е и проектът, свързан с отбелязването на 140-годишнината от рождението на **Карол Шимановски**, който включва издаването на монография за композитора и камерен концерт. Събитията са финансирани от Република Полша, чрез Полския институт в София. В програмата са включени песни от почти всички вокални цикли на композитора. Така чрез двете монографии и хабилитационния труд за песенното творчество на

Мечислав Карлович, както заключава самата кандидатка, се оформя „своеобразна трилогия, разкриваща подчертания ... интерес към полската камерновокална музика.“

Тематичните концерти и концертите, посветени на важни годишнини, личности и събития, приложени в **22** показател оценявам високо. Отбелязването от ръководството на НМА на 120-годишнината от рождението на Панчо Владигеров с поредица от концерти и събития с право е поставено най-напред в справката, предложена ни от доц. Каралийска. От поредицата камерни концерти има и такъв, който е включен в програмата на международния музикален фестивал *Мартенски музикални дни* в гр. Русе през 2019г. и е с участието на преподаватели и студенти. В програмата са включени произведения за пиано, цигулка, виолончело и солови песни, а Каралийска участва като акомпанятор на певците Яна Узунова и Борис Добрев.

В частта с биографичната справка на кандидата засегнах ръководството на проект, свързан с изява на студенти в *Майски музикални дни* в Кюстендил, посветен на 100-годишнината на НМА „Проф. Панчо Владигеров“. Считаю, че би трябвало да допълня, че в камерният концерт, отразен в показател **24**, участват преподаватели и студенти от НМА, а специален гост и водещ е проф. Павел Герджиков.

Педагогическата дейност на Елена Каралийска, обхващаща периода 2018/2022 година, след конкурса за доцент, спечелен от нея през 2017г., показва постиженията на най-изявените ѝ студенти, с които работи в този период. Аз бих открила камерните концерти с полска музика, които посочват работата на педагога над поетичните текстове, работа, възможна само от специалист владеещ в тънкости полския език. Справянето с тази сложна и отговорна задача, която ни разкрива едно коректно звучене на творбите, в синхрон с авторския замисъл, заслужава адмирации.

В заключение считам, че доц. д-р Елена Каралийска-Тръпкова отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“, в конкурса обявен за нуждите на Вокален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ - София и давам своя положителен глас.

14.02.2023г.

проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак